HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

ודלמא טומאה מגואי. ולפ"ז אין המילנות ולפ"ז נחרס במקום טומאה: (ב) **מסוככין.** שתינן עומדין בשורה אחת סביב הגבולין לפי מעורבין בכל השדה דודאי נחרס כל השדה בשביל המילנות: **הא לאמרן אין מרחיקין ציון ממקום טומאה.** וכיון שסמוך למילנות הציון ודאי טומאה אין המילנות היא ונחרס בשביל המילנות: **כל מילי דמפא עליה רמיא.** למלמיד נקי הוא: **מלא חבן אחת מלויינת.** נסיד תמניה טמא. ומפי מורי הזקן חבן אחת מלויינת שיש סיד על גבה למינו לריך להרחיק הציון מן החבן לפי שהחבן גבוה על גבי קרקע ורואה את הציון מיד קודם שיגיע נוגע בו חבל בשדה מרחיקין לה ציון בסמוך דזמנין לא חזי ציון עד דאתי ונגע ומהיל: **שפיס.** מלויינות מתמיהין טמא חבל ביניהן אם יש סיד ביניהם על הארץ טמא דמסתם ציון הוא: **תע"ג דליכא חורש.** שלא חרש ביניהם מעולם טהור כי ליכא סיד: **אם אין חורש ביניהן טמא.** ותע"ג דליכא סיד לפי שציין את החבנים שמכאן ומכאן לא חשש לציין בינתים: **הלא.** דקתני כי ליכא חורש טמא כגון סיד שפוך על רחבי חבנים ומרודה לכאן ולכאן ביניהן דאי ליכא חורש מחמת חורש הוא (ג) דאיקלף שנקלף מן החבנים ונפלו אם ביניהם וטהור ואי לא סיד דביני ביני הוא ומחמת ציון נעשה אם להודיע שיש גם ביניהם טומאה: **אין מרחיקין ציון ממקום טומאה.** ולהכי ציין לו לרבנן מלריו דתהא כל השדה טמאה ובציון דמלר אחד לא סגי לכולה לחין מרחיקין ציון ממקום טומאה: **ואלכלאים בחולו של מועד נפקינן ורמינהו בחד בחד משמיעין על השקלים.** פירוש בגמרא שקלים בניסן דכתיב (ד) בחדשו של חדש השנה חדש והבא לי קרבן מתרומה חדשה: **בכרכים.** המוקפין חומה מימות יהושע בן נון: **ואת מקולות המים.** מקולות המים של מ' סאה שמוטטין לותן מן הזבל שנכנס לתוכן כל ימות הגשמים. והאי לא פריך נמי בגמרא מאחר מתני' דתני ומתקנים הדרכים והרחובות בחולו ש"מ והכא תנא בט"ו בחדר משום לאו פירכא הוא דבדין הוא דמתקנין להו תרי זימני דכי מתקן בט"ו בחדר תמו גשמים ומקלקלי להו והדרי ומתקני להו בחולו של מועד אבל מכלאים כיון דעקרו להו לגמרי בחמשה עשר בחדר למה לי למיפק בו בחולו של מועד ולהכי קא מיבעיא: **לאן בכביר לאן בחפיל.** על הכבירות יולאים בט"ו בחדר על החפילות בחולו של מועד לפסח: **בוערים.** על התבואה יולאין בט"ו בחדר שקודמין לירקות: **לא שנו.** לאין יולאין עליהם קודם חדר וקודם חולו של מועד: **משום שכר פעולה דמוזלי גבן.** כלומר שיכול לשכור פועלין בזול לפי שאין עוסקין במלאכה בחולו של מועד: **שמע מינה.** מדעסקינן לשכור פועלים בזול: **כי יהבינן להו.** שכירות לפועלים דבטלי כלאים: **דאי סלקא דעתך מדידהו.** דבעל הבית (ד) יהיב להו ממאי יולאין להכי בחולו של מועד משום שכר פעולה לבטלו בכל זמן אף על גב דליכא שכר פעולה בזול וכל מה דבעי ליתב להו אלא מתרומת הלשכה יהבינן להו וכל כמה דמיגן לגמלם מעות להקדש עבדינן: **ועד כמה.** הוי כלאים דחייב לבטלו:

רובע

לומר יבור והא לא שייך בגזרע כבר ובפרק המוכר פירות (ב"ב דף נ"ה. ושם) מייתי לה מיהו בשמעתין דאיירי בגזרע כבר יש לומר דלא פליגי: ומין

אם יש סיד ביניהם. הציון הוא מסיד כדתנן פרק ה' דמעשר שני (מ"ש) ומייתי לה פרק מרובה (ב"ק פט. ושם) אם יש סיד ביניהם לא ידענא כמה: **אע"ג דליכא חרם.** גרסינן ומנאתי מפרש מרם דומה הוא לחרסית ואין לנו כמו סיד וע"ל פירושו אם יש חרסית ביניהם (ה) דומה שמציינין להודיע שהוא טהור שעד שם אין בית הקברות שחיגה לנו ביניהם: **אמר** רב **פפא כשהסיד שפוך.**

פירוש ודאי כי ליכא סיד וחרסית טהורין אבל כשהוא מרוסה ושפוך על רחבו אז לריך חרסית שאם יש חרסית יש לחלות שנתן לגילי החבן חרסית והסיד נתחבר בו ונרפו הסיד שעל רחבו עמה ואם אין חרסית ע"כ סיד הוא של ציון בינתים ולפירוש הקונטרס גרסינן אף על גב דליכא חורש (ו) ומפרש ביניהם טהור דלימקא לה טומאה דהוי לה קבר שנחרש ותימה לי נהי דטהור מטומאת אהל טהור לא הוי כמו שדה שנחרש בה קבר ושמת טהור מאהל קאמר ע"י לגמרי ע"י דיש ניפוח ע"י ביניהם ליכא טובא ספיקות ושרי ספק אי ליכא ציון (ו) הטומאה שביניהם אי לא ואפילו ליכא ציון הרי נחרש ומצאתי מפרש להשתא שלקא דעתיה דה"פ אם יש ביניהם חורש טהור דודאי לא היה שם טומאה דאם היה ביניהם לא היה חורשו אם לא ואפילו ליכא ציון דפרץ דלקתני בקמייתא אם יש סיד ביניהם בינתים טמא תע"ג דליכא חורש והכא קתני אם יש חורש ביניהם טהור ותע"ג דליכא סיד ו"ל דסלקא דעתיה דהך בקמייתא דליכא סיד דכי ליכא סיד לא היה טהור לעולם דהא אין מציינין אם לאו על הטומאה (ח) וכי חורשו לא יהא טהור ולהכי לא מקשה כי אם מסיפא דבבייתא קמייתא דליכא סיד: **דאמר** מר **אין מרחיקים.** כך פירש בתוספתא ובקונטר ובספרים מלאתי דאמר מר אין מעמידין ציון כו' ולפי זה אין ציון נותן טעם למה כל השדה טמא אלא נותן טעם למה מחמיצין טהורין דאין מעמידין ציון במקום הטומאה ונכי דבדוחא אחד או שנים או שלשה יש לנו לומר דכל הטומאה טמא כי אין הטומאה נפחות מן הציון אבל בארבעה יש לחלות הטומאה בכל השדה לפיכך מחמיצין טהורים: **ואכלאים** בחולו **של מועד נפקינן.** פי' מאי טעמא לא מקשה על אינך ובירושלמי מקשה מציינין על הקברות ולא כבר ציינו ומתרן כגון שירד שטף מים של גשמים ושטפו: **בט"ו** קורין **את המגילה.** הוי מלי למתני בי"ד בו (בפרים) ולא משום דט"ו זמן דדברים אחרים הוא כגון ומתקנין את הדרכים וכו':

דמוזלי גבן. למ"ד נקמן (דף יג.) שכר פעולה אחין לו מה יהבל אבי ניחא שיכולין ליטול שכרן אלא למאן דאמר לא ידעינן היכן ישכרו פועלים בחועד ושמא יש לומר דהני דמלות התירו:

מתרומת הלשכה. אין להקשות הא אין בהן מעילה דלא ג"ד מתנה עלייהו ובפרק בתרא דכתובות (דף קו. ושם) ליכא מילי טובא שנוטלין שכרן מתרומת הלשכה:

שיש בה רובע. פירוש כשרובה לזרוע דהא קתני סיפא ר' יוסי מייתי לה מיהו בשמעתין דאיירי בגזרע כבר יש לומר דלא פליגי:

מט א ב ג מיי' פ"ח מהלכות טומאת מת הלכה יח:

נ ד מיי' פ"ח מהלכות שקלים הלכה ט סמג עשין מה:

נא ה מיי' פ"ג מהל' כלאים הלכה טו:

נב ו מיי' פ"ח מהל' מגילה הל' ד סמג עשין דרבנן ד טוש"ע ח"מ סי' תרפח סעיף ג:

נג ז ח מיי' פ"ג מהל' כלאים הלכה טו ולהלכה יז:

נד ט מיי' שם הלכה [ז] טז:

רבינו חננאל

וניחוש דלמא טומאה גואי ואילנות על הגבולין בראי, ופרקינן במסובכין. איבעית אימא כדאמ' אין מרחיקין ציון ממקום הטומאה שלא להפסיד את ארץ ישראל. ר' יהודה אומר עד שיהא שם זקן או תלמיד שתיקן זה הציון, לפי שאין הכל בקיאין בדבר. ש"מ צורבא מרבנן דאיתיה במתא כל מילי דמתא עליה רמיין. **אמר רב יהודה** מצא אבן אחת מצויינת תחתיה טמא, שתים אם יש סיד ביניהן טמא, ואם לאו טהור. ואם היה הסיד שפוך על ראשיהן ומרודה לכאן ולכאן אי (ו) איכא חרש ביניהן טמא, דאמרי' מחמת חרש הוא דאיקלף, ואם לאו סיד דביני ביני הוא וטהור. אמר ר' אסי מצא ציון מצד אחד הוא הצד טמא וכל השדה טהורה, וכן שלשה הן טמאין וכל השדה טהורה, ארבעה השדה כולה טמאה והציונין שהציון בהן טהורין. דאמר מר אין מרחיקין ציון ממקום טומאה שלא להפסיד את ארץ ישראל כו'. ויוצאין אף **על הכלאים.** ומקשינן איני דבחולו של מועד יוצאין על הכלאים, והתנן בחמשה עשר באדר יוצאין על הכלאים. ופרקינן בבכיר יוצאין בחמשה עשר באדר, באפיל יוצאין בחולו של מועד. ויש אומרים כאן בזרעים וכאן בירקות. (ו)אמר ר' יוחנן לא שנו בחולו של מועד אלא שאין ניצן ניכר, פי' ציץ שלהן ניכר. אבל אם הציץ שלהן ניכר שהוא כלאים יוצאין לאלתר ואין שוהין אותן עד חולו של מועד. ומאי **שנא** בחולו של מועד יוצאין על הכלאים, אמר ר' יוחנן [משום] שכר פעולה, עת שהפועלים בטלין ונשכרין בזול לעקור הזרעים ולהשליכן, ובעינן למיתן להו אגרייהו מתרומת הלשכה.

ו) [לעיל ה:], ב) מוספתא שקלים פ"ג [ועי"ש], ג) [לעיל ה:], ד) מגילה יג: כט. שקלים פ"ג מ"ג, ה) כלאים פ"ג מ"ח ג"ג לב, ו) [במדבר כח], ז) [ל"ל בשאר עיירות].

הגהות הב"ח

(א) גמ' למימר ממאי מוכח הוא דאיקלף ומי לא סיד: (ב) רש"י ד"ה מסוככין ל"ל במסובכין: (ג) שם ד"ה הכא כו' ממאי מוכח הוא הס"ד דשמא ומ"ש מה"ד דאיקלף כו' וטהור הס"ד ומה"ד ומי לא כו': (ד) ד"ה דלמ' פ"ד מלילהו דבעל הבית יהבינן להו ממאי: (ה) תוס' ד"ה תע"ג כו' אם יש חרסית ביניהם שאינה לבן בינתים דומה שמציינין וכו' אין בית הקברות הס"ד: (ו) ד"ה ממאי כו' תע"ג דליכא חורש ביניהם טהור ומפרש לשיטתו דטהור ואפילו מוכח כו': (ז) בא"ד מי ליכא ציון על הטומאה שביניהן: (ח) בא"ד אם יש לנו על הטומאה ואפילו מוכח לפ:

מוסף רש"י

משמיעין על השקלים. בהכרזת בית דין (מגילה כט.) בית דין מכריזין שיביאו שקלים למקדש (שם יג:) ועל הכלאים. לעקור כלאי הזרעים שניכרין בין התבואה (שם כט:) שגדלו זה בצד זה ועקן ניכר ושוקין מושג משדותיהן בהכרזת בית דין (שם יג:).